

לקוטי דבורים לנער

ספורים מתוך ה'לקוטי דבורים'
ערוכים ומנקדים

- חלק א -

יוצא לאור על ידי מערכת
"אוצר החסידים"
סניף אה"ק ת"ו - כפר חב"ד

ברוקלין נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שמונים ושלוש לבריאה
שנת הקהל

Likkutei Dibburim L'Noar

Compiled for youth from
**A compilation of stories from Likkutei Dibburim
edited for the young
Volume One**

Published & copyrighted © 2022

By

Kehot Publication Society

770 Eastern Parkway / Brooklyn N.Y. 112113
(718) 774-4000 / (718) 774-2718
editor@kehot.com / www.kehot.org

Order Department:

291 Kingston Avenue / Brooklyn N.Y. 112113
(718) 778-0226 / FAX (718) 778-4148
www.kehot.com

All rights reserved, including the right to reproduce this book or portion thereof in any form whatsoever, without prior permission, in writing from the publisher, except by a reviewer who wishes to quote brief passages.

The Kehot logo is a registered trademark of Merkos L'Inyonei Chinuch®.

Printed in Israel

להזמנות לפנות אל:

הוצאת ספרים קה"ת

ת"ד 3 נפר חב"ד 6084000

טלפון: 03-9606018 / פקס: 03-9606725

דואר אלקטרוני: K9606018@gmail.com

נערך ע"י: יצחק דוד סלאווין

כתיבה: לוי יצחק שייקביץ

עימוד ועיצוב: *y.w. graphicdesign*

הגהה ויעוץ תוכן: שלמה מאיר מארק

ציור כריכה: מנחם חוטר

פֶּתַח דְּבָר

קוראים יקרים;

לפניכם מבחר ספורי קדש מרתקים ומעוררי לב, שספר כבוד קדשת אדמו"ר הריי"צ – רבי יוסף יצחק שניאורסון מליובאוויטש, נשמתו עֲדָן, 'הרבי הקודם' – לחסידיו במהלך השנים, מלקטים מסדרת הספרים 'לקוטי דבורים' המכילה את שיחות אדמו"ר הריי"צ ב'התועדויות' שקיים עם החסידים. ספרים אלו הם אוצר בלום עבור כל מי שמבקש לספג את הקדשה מלאת הרגש, את החכמה של חסידות חב"ד, ואת ה'נשמה' שלה.

יש שם באורים מאלפים ועמוקים בתורת החסידות ובעבודת ה' יתברך. אלו לא קלים להבנה בגיל צעיר. אך הם שזורים בספרים משובבי נפש, המבססים על זכרונותיו של הרבי משנות צעירותו בעירה ליובאוויטש.

עוד בהיותו ילד, חבב הרבי את הספור החסידי עד למאוד.
הוא נחן בעט ספרים והעלה על הכתב דברים יקרים מפז ששמע
מפי אביו, כ"ק אדמו"ר הרש"ב, ובני משפחתו, וכן ממוריו
ומחסידים דגולים אחרים.

בסדרה זו, מגשים הספורים הללו בעריכה ועבוד לשוני, תוך
נסיון לשמר את הניחוח המיוחד של ספורי הרבי במקורם.
בכרך זה שבצנו ספורים אודות מיסד החסידות, הבעל-שם-
טוב הקדוש, ה'מגיד' ממעזריטש, ואדמו"ר הזקן – מיסד חסידות
חב"ד.

אנו מאחלים לכם קריאה מהנה ומועילה!

מערכת 'אוצר החסידים'

חג הגאולה י"ט כסלו ה'תשפ"ג, שנת הקהל
כפר חב"ד ארץ הקודש

תָּכֵן הָעֲנִינִים

7. רְאוּי לְהַפְךָ לַחֵג
8. הַבְּעַל־שֵׁם־טוֹב מוֹל ה' מְגִיד'
- 20 בְּחִירָתוֹ שֶׁל הַפְּחָח
- 31 צַעֲקַת הָאִשָּׁה
- 33 שְׁלִיחוֹת מְסֻתוֹרִית
- 71 הַצֵּלָה מִשָּׂמֶד
- 83 נְשֻׁמָּה חֲדָשָׁה
- 89 עֶסְקוֹן בֶּן אַחַת־עֶשְׂרֵה
- 92 מְעֻזְרִיטֵשׁ אוֹ וִילָנָה?
- 95 הַגָּאוֹן הַמְּסֻתוֹרִי
- 106 הַנְּגוֹן הַפְּלֵאִי
110. לְהִשָּׂאֵר אוֹ לְנָסֵעַ?
112. חֶרֶם נֶגֶד הַחֲסִידוֹת
115. הָאוֹרְחִים הַמְּסֻתוֹרִיִּים

122	סוּסִים לְלֹא עֶגְלוֹן .
128	חֲלוֹם בְּגִיל שְׁבָעִים .
133	הַיִּין הַפְּלִאי .
145	הַרְבֵּי וְהַנְּסִיךְ .
147	רַבֵּי נַחוּם הַמְּסַפֵּר .
151.	מִי נָסָה לְהַכְשִׁיל אֶת הַרְבֵּי?! .
154	טְלָאי לְגֹן־עֶדֶן .
158	אוֹרַח שֶׁל סָבָא .
161.	הַמְּנוּסָה מִנְּפוּלִיאוֹן .

רְאוּי לַהֶפֶךְ לַחַג

הַבְּעַל-שֵׁם-טוֹב הַקְדוּשׁ, מִיַּסַּד תְּנוּעַת הַחֲסִידוֹת, נוֹלַד בְּשָׁנַת תנ"ח.

הַחֲסִיד ר' זְלַמֵּן זְזוּמַר, שֶׁהָיָה מַגְדוּלִי תַלְמִידֵי שׁוֹל אֲדַמוֹ"ר הַזֶּקֶן, אָמַר שֶׁהַבְּעַל-שֵׁם-טוֹב נוֹלַד בְּמַדִּינַת שְׁהִיָּתָה "רְוֵיָה בְּדַם יְהוּדִי", כְּלוּמַר, לְדַאֲבוֹן הַלֵּב נִהְרָגוּ בָּהּ יְהוּדִים רַבִּים שֶׁמָּסְרוּ אֶת נַפְשָׁם עַל קְדוּשַׁת ה'.

בִּימֵי ה'שְׁבַע-בְּרָכוֹת' שׁוֹל אֲדַמוֹ"ר הָרַי"צ, לְאַחַר נִשׁוּאָיו, בָּאוּ לְבַקְרוֹ כַּמָּה מַחְשׁוֹבֵי הַחֲסִידִים.

הַחֲבוּרָה הַתִּישְׁבָּה עַל סַפְסָלִים סְבִיב שְׁלַחַן שֶׁהֻצַּב בְּחֶצֶר בֵּיתוֹ שׁוֹל הָרַבִּי.

סִפַּר הַחֲסִיד ר' שְׁלוֹם, שֶׁהָיָה בֶן-לֵוִיָּה שׁוֹל הַחֲסִיד הַנּוֹדֵעַ ר' הֵלֵל מִפֶּאֲרִיטְשׁ בְּנִסְיַעוֹתָיו הָרַבּוֹת, כִּי שָׁמַע מֵר' הֵלֵל עַל שְׁלוּשָׁה דְּבָרִים שֶׁקָּרוּ בַח"י אֱלוּל:

1) הבעל-שם-טוב נולד בגופו (בשנת תנ"ח).

2) הבעל-שם-טוב נולד בנפשו. בתאריך זה, שנים רבות מאחר יותר, התגלה אליו מורו ורבו הקדוש, הלא הוא אחיה השילוני.

3) הבעל-שם-טוב נולד ברוחו, כלומר, השפעתו החלה לאחר שנתגלה לצבור כצדיק.

"אני", אמר ר' הלל, "הייתי קובע את ח"י אלול ליום חג, אלא שאין בכוחי לעשות זאת. אינני רבי".

הבעל-שם-טוב מול ה'מגיד'

הוא הסתובב ברחובות העירה הצרים ובסמטאות המתפתלות. איש לא הכיר את שמו. לפי לבושו, נראה כחייט או סנדלר פשוט – אנשים שרוב אינם מתבלטים בין הבריות אלא נמצאים בשולי החברה – ולא גרר התעניינות מיוחדת מצד מאן-דהו.

איש לא ידע שההלך הנחבא אל הכלים, הוא לא אחר מאשר רבי ישראל בעל-שם-טוב, בטורם התגלה כצדיק. באותן שנים, הוא חי כצדיק-נסתר והחביא את גדלותו האמתית מעיני האנשים. ככל שחשבו שהוא אדם פשוט, דל בדיעות בתורה ועם הארץ – כך היה יותר מרצה.

הבעל-שם-טוב נדד בין עירות יהודיות והתערה בתיי הקלה המקומית. במיוחד אהב להתרועע עם היהודים הפשוטים, לקשור עם שיחה ידידותית ולהתעניין בארח-תייהם. הוא שאב הנאה רבה למשמע בטויי האמונה הפשוטה של אותם יהודים. כשהם ענו: "ברוך ה'", "ה' יעזר", ועוד אחולים כאלו – הבעל-שם-טוב ממש רזה נחת. בתוך כך, היה מחזק את לבם באמונה בבורא, ונוטע בהם דברי תורה המחממים את הלב ומאירים את הנשמה. הבעל-שם-טוב קים את המסעות הללו, מכיון שמצבם של יהודי מזרח אירופה היה בכירע.

כמה שנים קדם לכן, סבלו יהודי מזרח אירופה מהפרעות האכזריות שבצעו בהם, ונדעו בכנוי 'גזרות ת"ח ות"ט' – על שם השנים שבהן התרחשו. המתקפות הרצחניות גבו את חיהם של יהודים קדושים רבים, ורשומן הקשה לנה את היהודים עוד הרבה שנים הלאה.

הפצעים היו עדין טריים. כמעט כל משפחה אבדה מי מקרוביה בידי הרשעים הארורים. יהודים רבים היו שרויים בדכדוך ובצעב, ואיירה קודרת שררה בקהלות היהודיות.

לא רק הבעל-שם-טוב נהג לבקר בקהלות ישראל. היו גם 'מגידים' – יהודים תלמידי חכמים ויראי שמים – שסבבו בין ישובי היהודים ונשאו נאומים בפני תושביהם. היו מגידים שהשמיעו

דְּבָרִים מְעוֹרְרֵי-לֵב, וְחִזְקוּ אֶת הָעַם בְּאַמוּנָה בְּבוֹרָא וּבְכֻטָּחוֹן בּוֹ, וּדְבָרוּ בְּמַעֲלַת מְסִירוֹת הַנֶּפֶשׁ עַל הַתּוֹרָה וְהַמִּצְוֹת וּבְשִׁבְחַת מִצְוֹת קְדוֹשׁ ה'. דְּבָרֵיהֶם נִסְכּוּ עִידוּד וְרוּמָמוֹ אֶת הַשׁוֹמְעִים מֵעַל תְּלָאוֹת הַיּוֹם-יּוֹם וְהַזְכָּרוֹנוֹת הַכְּאוֹבִים.

לְעַמְתָּם, הָיוּ מְגִידִים שְׁנֵקֶטוּ בְּסַגְנוֹן שׁוֹנֶה. הֵם הָיוּ מוֹכִיחִים אֶת הַיְהוּדִים וּמְטִיחִים בָּהֶם דְּבָרֵי בִקְרָת קָשִׁים. כְּדִי לְהַפְחִיד אֶת הַשׁוֹמְעִים מִפְּנֵי מַעֲשֵׂי חֹטָא, הֵם הָיוּ מְגִזִּימִים בְּתַאוּרֵי הָעֲנָשִׁים הַצְּפוּיִים בְּגַהֲיָנוּם לְמִי שְׁחוּטָא וְעוֹבֵר עֲבֵרוֹת חֵס וְשְׁלוֹם. הֵם תָּאָרוּ אֶת הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא כְּ'קַל נוֹקֵם', שְׁעֵתִיד לְהַעֲנִישׁ אֶת הָאָדָם עַל חֹטְאָיו. לְפַעְמִים הָיוּ מְשַׁמְעִים בְּטוּיִים קִיצוּנִיִּים, כְּמוֹ: "עַל הַמַּעֲשֶׂה הַזֶּה וְהַזֶּה - 'לְקַח הָאָדָם בְּעֵנַשׁ זֶה וְזֶה". נְאוּמִים אֵלֶּה הָיוּ מְכֹאִיבִים לַשׁוֹמְעִים, מְצַעְרִים וּמַעֲצִיבִים אוֹתָם.

אוֹתָם מְגִידִים לֹא נִהְגּוּ כִּן מְאֻכְזָרִיּוֹת וּמְרַע, חֲלִילָה. אֵלֶּה הָיוּ - כְּאִמּוֹר - יְהוּדִים יְרָאֵי שְׁמַיִם וְתַלְמִידֵי חֲכָמִים. אוּלַם הֵם לֹא מְצָאוּ אֶת הַמְּלִים הַמְּתַאֲמֹת כְּדִי לְהַשְׁפִּיעַ עַל קָהֵל שׁוֹמְעֵיהֶם לְהִיטִיב אֶת מַעֲשֵׂיהֶם, וְלִכֵּן בְּחָרוּ בְּשִׁפְתַי אִיוּמִים חֲרִיפָה. לְכֵן, לְמֵרוֹת שְׁלֹא הִיָּתָה כְּוָנָתָם לְהַרְע, שׁוֹמְעֵיהֶם (וּבְמִיָּחַד הַצְּעִירִים שְׁבָהֶם) סָבְרוּ שְׁאֲכֹן, הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא אֵינוֹ 'קַל רַחוּם וְחַנּוּן', 'טוֹב וּמְטִיב לְכָל', אֵלֶּה בְּעֵקֶר 'קַל נְקֻמוֹת', הַמַּעֲנִישׁ וּמְיַסֵּר אֶת בְּנֵי הָאָדָם.

ההבדל בין המגידים השונים נבע מתכונות האפי שלהם עצמם. אם ה'מגיד' היה בעל מדות טובות, רחמן וטוב עין – דבריו היו מעודדים, מנחמים וחיוביים, ואם ה'מגיד' היה בעצמו אדם קשה ובעל מדות קפדניות – די היה בקולו הרועם כדי להטיל אימה ופחד על הכל. כל מלה הייתה נתזת מפיו ברגז רב ובשצף קצף.

נס בעירה

פעם, הגיע הבעל-שם טוב לעירה קטנה, שרב תושביה היו יהודים פשוטים שהתפרנסו מעבודת כפיים, דגמת חקלאות ומלאכות אחרות. יחד עם זה, הכל היו יראי-שמים ובעלי אמונה יוקדת בקדוש-ברוך-הוא. בכל ימי השבוע עבדו במאמץ רב, התפללו שלוש תפלות בצבור ולפנות בקר נהגו להתאסף ולקרא יחד את כל ספר התהלים.

בשבת קראו את ספר התהלים פעמים – לפנות בקר ואחר-הצהרים. מדי פעם, היה מישהו קורא בפניהם פסוק חמש או משנה בפרקי אבות. הבעל-שם טוב התחבר עמם מיד, כדרךכו להתידד עם היהודים הפשוטים. העבודה שהוא בעצמו נראה כאחד מהם תרמה לכך שהתקבל בקלות לשורותיהם. כך הצליח ללמד את ילדיהם הקטנים לומר 'שמע ישראל', 'מודה אני', 'תורה צוה', 'בידך אפקיד', ועוד פסוקים וקטעי תפלה.

הבעל-שם טוב הבחין מיד במצב הרוח השפוף של תושבי

הַעֲיָרָה. הוּא נִבֵּעַ מִמַּצַּב הַפְּרָנְסָה הַקְּשָׁה וְהַחֲמוּר. עֵינֵי הַתּוֹשָׁבִים הָיוּ מְשֻׁפְּלוֹת. הֵם הִבִּיטוּ בְּעֵצָב בְּצַמְחִיהַ הַנְּבוּלָה, בְּאֲדָמָה הַיְבֵשָׁה וּבִיבּוּל הַדֵּל, וְקוּוּ לִישׁוּעָה. בְּאוֹתָהּ שָׁנָה, הַקְּיִץ הָיָה חָם מְאוֹד, וּמְזַג הָאָוִיר הַיְבֵשׁ פָּגַע קְשׁוֹת בְּשָׂדוֹת הַתְּבוּאָה וּבְגִנֵּי הַיֶּרֶק. מִצָּכָם שֶׁל יְהוּדֵי הַעֲיָרָה הָיָה בְּכִי רַע.

הַבַּעַל־שֵׁם־טוֹב הִתְכַּוֵּן לַעֲזוֹב אֶת הַעֲיָרָה, אָבֵל הַרְחַמְנוֹת שֶׁהִתְעוֹרְרָה בְּקִרְבּוֹ עַל יְהוּדֵי הַמְּקוֹם לֹא הִנִּיחָה לוֹ לִנְטֹשׁ אוֹתָם לְנַפְשָׁם. מְצוּקָתָם נִגְעָה לְלִבּוֹ מְאוֹד. הוּא הִחְלִיט לְהִזְמִין לַעֲיָרָה כַּמָּה מַחְבָּרִיו הַצַּדִּיקִים הַנְּסֻתָּרִים, וּבִיחַד עִמָּם לְנִסּוֹת וּלְעוֹרֵר רַחֲמֵי שָׁמַיִם עַל תּוֹשְׁבֵי הַעֲיָרָה.

לְמַחֲרַת, בְּיוֹם חֲמִישִׁי, הִגִּיעוּ כַּמָּה מֵאַנְשֵׁי הַחֲבָרְיָא קְדִישָׁא, הַצַּדִּיקִים הַנְּסֻתָּרִים, וּבִיחַד עָרְכוּ 'פְּדִיּוֹן נַפְשׁ' עֲבוּר כָּל הַעֲיָרָה. הֵם הִתְפַּלְּלוּ לְקְדוֹשׁ־בְּרוּךְ־הוּא, וְהִתְפַּלְּתָם שֶׁל הַצַּדִּיקִים נִעֲנְתָה. לְפִתְעַ הַשָּׁמַיִם נִעְשׂוּ מְעֻנָּנִים, עֲנָנִים אֲפָרִים כִּסּוּ אֶת הַשָּׁמַיִם וּגְשָׁמֵי בְּרָכָה נִתְּכוּ עַל הַשָּׂדוֹת וְעַל הַמְּטָעִים. שִׂמְחָה וְשִׂשׁוֹן בְּעֲיָרָה! הָאֲנָשִׁים כָּבָר לֹא הָיוּ עֲצוּבִים עוֹד. הַפָּנִים הָאִירוּ מְרַב שִׂמְחָה, וְהַכֹּל הוֹדוּ לְקְדוֹשׁ־בְּרוּךְ־הוּא עַל הַנֵּס הַגָּדוֹל שֶׁנַּעֲשָׂה לָהֶם.

הַחֻקָּלָאִים שָׁבוּ מִן הַשָּׂדוֹת וּבִהַתְּלֵהבוֹת גְּדוּלָה סִפְרוּ עַל חֻסְדֵי ה' – אֵיךְ גְּשָׁמֵי הַבְּרָכָה הִרְוּ אֶת הָאֲדָמָה הַצָּמְאָה. אֲנָשִׁים וְנָשִׁים,

זְקֵנִים וְצְעִירִים, יְלָדִים וְטָף שׁוֹחֲחוּ בְהִתְרַגְּשׁוֹת עַל הַנְּסִים וְעַל רַחֲמֵי ה' יִתְבָּרַךְ עֲלֵיהֶם.

רֹאשֵׁי הַקְּהָל הַחֲלִיטוּ, שְׂבִיּוֹם הַשְּׂבֵת יִצְיָנוּ אֶת הַיָּס הַגָּדוֹל בְּאֲמִירַת סֵפֶר הַתְּהִלִּים שְׁלוֹשׁ פְּעָמִים! עוֹד סָכַם, כִּי יִכְיֶנּוּ מֵאֶפֶה מֵתוֹק שִׁיחֲלָקוּ לְיְלָדִים בְּסֵעוּדָה שְׁלִישִׁית, וּבְאוֹתָהּ הַזְּדֻמָּנוֹת יִסְפְּרוּ לְכָל הַיְלָדִים עַל חֲסֵדֵי ה' יִתְבָּרַךְ.

הַבַּעַל-שֵׁם-טוֹב וְחִבְרִיו, הַצְּדִיקִים הַנְּסֻתָּרִים, רָאוּ אֶת הַשְּׂמֵחָה הַגָּדוֹלָה וְקִדּוּשׁ שֵׁם שְׂמִים שֶׁל הַיְהוּדִים הַפְּשׁוּטִים, וְהַחֲלִיטוּ לְהִשָּׂאֵר וְלִשְׁהוֹת בְּשֵׂבֵת בְּעֵינָהּ, כְּדִי לְהִשְׁתַּתֵּף בְּחִגִּיגָה וּבַהוֹדָאָה לַה' יִתְבָּרַךְ.

ה'מגיד' בא

בְּיוֹם שֵׁשִׁי לַפְּנוֹת בִּקְרַת הוֹפִיעַ בְּעֵינָהּ אוֹרַח.

זֶה הָיָה 'מַגִּיד' שֶׁנֶּדְד בְּעֵירוֹת וּבְקֶשׁ לְנֶאֱמַר בְּפָנָי הַתּוֹשְׁבִים הַיְהוּדִיִּים. הָאֲנָשִׁים שֶׁלְּמוּ לוֹ כֶּסֶף עֲבוּר הַנְּאוּם, וּמִזֶּה הַתְּפָרִיט. מִיָּד נִגַּשׁ לְרֹאשׁ הַקְּהָל כְּדִי לְבַקֵּשׁ אֶת רְשׁוֹתָיו לְשֵׂאת נְאוּם בְּשֵׂבֵת בְּפָנָי הַקְּהָל. הוּא הִצִּיג לְרֹאשׁ הַקְּהָל מִכְּתָבִי הַמְּלָצָה חֲמִים, שֶׁהֵעִידוּ כִּי ה'מַגִּיד' הֵנוּ דְרָשׁן מִיָּחַד בְּמִינוֹ, וּבְתוֹךְ רִגְעֵי נְאוּם סְפוּרִים הוּא מְסַגֵּל לְרִגְשׁ אֶת הַקְּהָל עַד כְּדִי דְמַעוֹת. עוֹד נִכְתַּב, שֶׁדְרָשׁוֹתָיו שֶׁל ה'מַגִּיד' כִּהֵן נִפְלְאוֹת, עַד שֶׁאֲנָשִׁים חוֹטְאִים חוֹזְרִים בְּתִשׁוּבָה בְּזִכּוֹתָן!

ראש הקהל הִיהוּ יהוּדי פְּשוט אֲבָל יֵרָא שְׁמַיִם גָּדוֹל. הוּא כְּבֹד
אֶת הַמַּגִּיד, אֵךְ הַסְּבִיר לוֹ שֶׁהַשְּׁבֹת כְּבֹר נִקְבְּעָה כְּשֶׁבֶת הוֹדָאָה.
הַזְמַן שְׁמֵתָאִים לְדַרְשָׁה כְּבֹר תְּפוּס לְאַמִּירַת סֵפֶר הַתְּהִלִּים בַּפֶּעַם
הַשְּׁלִישִׁית.

”פְּחָחֵךְ”, הַגִּיב הַמַּגִּיד לְמִשְׁמַע הַדְּבָרִים. ”סֵפֶר תְּהִלִּים? אֶתָּה
מְבַזֵּה אֶת הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה!”.

”מְמַמָּה? לְלָמָּה?!” , גַּמְגָּם רֹאשׁ הַקְּהָל הַמְּבַהֵל.

”אֵיךְ אֶתָּה מַעֲזוֹ לַעֲנוֹת לְתַלְמִיד חָכָם כְּמוֹנִי, שְׂאִין לְךָ זְמַן
לְשִׁמְעַ אֶת הַדְּרָשָׁה?! לִישָׁן וְלֶאֱכֹל מֵאֲפִים יֵשׁ לָכֶם זְמַן, וְאֵלוֹ
לְשִׁמְעַ דְּבָרֵי תּוֹרָה וְדְבָרֵי מוֹסֵר אֵין זְמַן?!”, כִּף הַטִּיחַ הַמַּגִּיד
בְּרֹאשׁ הַקְּהָל הַהֵמוּם.

”תִּקְשִׁיב לִי טוֹב!” , הוֹסִיף הַמַּגִּיד וְאָמַר, תּוֹךְ שֶׁהוּא מְנוֹפֵף
בְּאֶצְבָּעוֹ בְּאִיּוֹם, ”אֶתָּה לֹא יוֹדֵעַ אֵיזָה גְּהֵינוּם מְחַכָּה לְךָ. הָאָמֶת
הִיא, שְׂאֵפְלוֹ הַגְּהֵינוּם יִהְיֶה קֶטָן עֲבוּרֶךָ”. הוּא הוֹסִיף וְהִמְטִיר
קְלָלוֹת וְאִיּוּמִים עַל רֹאשׁוֹ שֶׁל בֶּן-שִׁיחוֹ. רֹאשׁ הַקְּהָל הִיָּה מְפַחֵד
כַּהֲגֹן. הוּא הִתְחַנֵּן בְּפָנָיו הַמַּגִּיד שִׁסְלַח לוֹ, וּבִקְשֵׁי רַב שְׁכַנְעֵ אוֹתוֹ
לְהַצְטַרֵף עִמוֹ לְרַב הַמְּקוּמִי, כְּדֵי לְתַאַם זְמַן מִתָּאִים לְהַשְׁמַעַת
הַדְּרָשָׁה.

הַמַּגִּיד הִיָּה מְאוּד פֶּקַח. הוּא טָעַן בְּפָנָיו רֹאשׁ הַקְּהָל, שֶׁלְּפִי
הַתְּקַנּוֹת הַיִּשְׁנוֹת שֶׁל הַקְּהָלָה, כְּאֲשֶׁר מַגִּיד מוֹפִיעַ בְּעִירָה עָלָיו

לְגִשֶׁת לְרֹאשׁ הַקֶּהֶל וּלְבַקֵּשׁ אֶת רְשׁוֹתָיו לְשֵׂאת דְרֹשָׁה, אֶךְ אֵינְנו חַיֵּב לְלַכֵּת לְרַב הָעִיר. "מַגִּיד רְגִיל מְחַכָּה שֶׁהֵרֵב יִשְׁלַח אֵלָיו שְׂלִיחִים לְהַזְמִינוּ אֵלָיו", הִטְעִים ה'מַגִּיד' בְּרַב חֲשִׁיבוֹת עֲצָמִית, "וְאֵלוּ מַגִּיד תְּלָמִיד חָכָם גָּדוֹל כְּמוֹנִי, הָרַב צָרִיךְ לְהִגִּיעַ אֵלַי כְּדֵי לִפְגֹּשׁ אוֹתִי!".

רֹאשׁ־הַקֶּהֶל לֹא יָדַע אֶת נַפְשׁוֹ מִמְּבוּכָה. הוּא מֵהָר לְבֵיתוֹ שֶׁל הָרַב וְסִפֵּר לוֹ אֶת כָּל מַה שֶׁקָּרָה עִם ה'מַגִּיד'. הָרַב הָיָה עָנּוּ וִירָא שְׂמִים, וְהוּא הִשִּׁיב: "בְּיָדָי! כְּבוֹד הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה זֶה דְּבַר גָּדוֹל, וְגַם כְּבוֹדָם שֶׁל תְּלָמִידֵי חֲכָמִים הוּא דְּבַר גָּדוֹל מְאֹד. עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה פְּאֶשֶׁר מְדַבֵּר ב'מַגִּיד' חָשׁוּב כֵּזֶה, שֶׁמְזַכֶּה אֶת הָרַבִּים בְּדִרְשׁוֹת מוֹסֵר, וְאֶף מִתְאַמֵּץ וְטוֹרַח, וּמְכַתֵּת רְגְלָיו מֵעֵינָהּ לְעֵינָהּ כְּדֵי לְקַרֵּב אֶת לְבָם שֶׁל יִשְׂרָאֵל לְאַבִּינוֹ שֶׁבְשָׂמִים. בְּשִׂמְחָה אֵלֶיךָ לִפְגֹּשׁוּ!".

ה'מַגִּיד' הִתְאַרַח בְּבֵיתוֹ שֶׁל שֹׁמֵשׁ בֵּית הַמְּדֻרָשׁ. ה'מַגִּיד' בְּכוֹנֵה בַּחֵר בְּבֵיתוֹ שֶׁל ה'שֹׁמֵשׁ' כְּאַכְסֵנְיָהּ. הוּא תְּכַנֵּן שֶׁהַשֹּׁמֵשׁ יִבְצַע עֲבוּרוֹ שְׂלִיחוּיֹת שׁוֹנוֹת וְיִשְׁרַת אוֹתוֹ בְּזִמְן שֶׁהוֹתוֹ בְּעֵינָהּ. בְּנוֹסֶף לָזֶה, גַּם יִכִּיר לוֹ הָעֵינָה וְאֶת תּוֹשָׁבֶיהָ. כְּשֶׁהִבְחִין ה'מַגִּיד' בְּרַב וּבְרֹאשׁ־הַקֶּהֶל בָּאִים לְכוּוֹן בֵּיתוֹ שֶׁל הַשֹּׁמֵשׁ – הָיָה מְרַצָּה מְאֹד. ה'מַגִּיד' וְהָרַב הִחְלוּ לְשׁוֹחַח שִׂיחָה תּוֹרְנִית, בְּמַהֲלָכָה הָרַב נוֹכַח לְדַעַת, שֶׁאֲכֵן ה'מַגִּיד' הֵנוּ תְּלָמִיד חָכָם גָּדוֹל. רֹאשׁ־הַקֶּהֶל לֹא

הִיָּה בְּקִיא בַּתּוֹרָה, וְעָמַד בַּצַּד בַּשְּׂתִיקָה וְרַק הָאֲזִין בְּיִרְאֵת כְּבוֹד לְשִׁיחָה, שְׁמַתְכָּנָה הַבֵּין מְעַט מְאוֹד.

אַחֲרֵי דְבָרֵי הַתּוֹרָה הִגִּיעוּ לְנוֹשֵׂא לְשִׁמוֹ הַתְּכַנְסוֹ – קָבִיעַת זְמַן לְהִרְצָאֵת ה'מַגִּיד'. הַחֵלֶט, שְׂאֲחֵרֵי סְעוּדָה שְׁלִישִׁית יִשָּׂא ה'מַגִּיד' דְּבָרִים, עַד שֶׁיִּגִּיעַ זְמַן תְּפִלַּת עֶרְבִית. ה'מַגִּיד' הִיָּה שְׁבַע רְצוֹן, בְּמִיחָד מִכַּף שְׁבִסוּף הַפְּגִישָׁה עִם הָרַב, הַזְמִין אוֹתוֹ הָרַב לְסַעַד אַרוּחַת בְּקָר בְּבֵיתוֹ. ה'מַגִּיד' הוֹפִיעַ בְּבֵית הָרַב לְאַרוּחַת בְּקָר, וְגַם בְּמַהֲלָכָה הוֹסִיפוּ הַשָּׁנִים לְשׁוֹחַח בְּדְבָרֵי תּוֹרָה עֲמָקִים, מִתּוֹךְ פְּלִפּוּל וְחִרְיָפוֹת.

בְּעֵינֵיהֶם נְפוּצָה הַשְּׂמוּעָה שֶׁ'מַּגִּיד' גָּאוֹן גָּדוֹל וְצַדִּיק, הַמְּזַכֵּה אֶת הָרַבִּים בְּדַרְשׁוֹתָיו, מִתְאַרַח בְּקַהֲלָה, וְהוּא יִזְכֶּה אֶת הַצְּבוּר בְּדַרְשָׁה אַחֲרֵי סְעוּדָה שְׁלִישִׁית בְּבֵית הַמְּדַרְשׁ הַגָּדוֹל. עַל כָּלֵם לָבוֹא לְהַשְׁתַּתֵּף בַּמַּעֲמָד.

מְשׁוּמָחָה לְאַבֵּל

הַהֲכָנוֹת לְשַׁבַּת אָפְפוֹ אֶת כָּל תּוֹשְׁבֵי הָעֵירָה: גְּדוֹלִים וְקֹטְנִים, גְּבָרִים וְנָשִׁים. כָּל הָאֲמָהוּת קָבְלוּ עַל עֲצָמָן לְהוֹסִיף עוֹד נֵר לְהַדְלִיק הַנֵּרוֹת שֶׁל עָרַב שַׁבַּת, וְהֵנֵר הַזֶּה הֵצִב בְּבֵית הַכְּנָסֶת. עַכְשָׁו הִיָּה בֵּית הַכְּנָסֶת מוֹאָר בְּאוֹר יְקָרוֹת מֵהֵנֵר הַנוֹסֵף שֶׁכָּל מְשַׁפְּחָה הַבִּיאָה עִמָּה לְבֵית־הַכְּנָסֶת.

הַשַּׁבַּת הִיָּתָה מִיחֻדָּת בְּמִינָהּ. מִרְגַע הַדְּלִיקַת הַנֵּרוֹת, דֶּרֶךְ סְעוּדַת

השבת, הזמירות, אמירת התהלים בשבת לפנות בקר, תפלות השבת, אמירת התהלים הנוספת, ועד חלקת המאפה המתוק לילדים – הכל הותר רשם עז על כלם.

הבעל-שם טוב הקדוש וחבריו, הצדיקים הנסתרים, שמחו מאוד מהתנהגותם המרוממת של היהודים באותה שבת. הם היו מרצים מכך שנשארו לשבות בעירה הקטנה.

הגיעה עת סעודה שלישית. כשזו נסתמה, עלה ה'מגיד' האורח לנאם בפני תושבי העירה. הוא פתח בצטוט דברי חכמינו זכרם לברכה במסכת אבות: "שבעה מיני פרעניות באין לעולם". המשנה מתארת אסונות קשים, שנגרמים כענשים על מעשי חטא שונים. ה'מגיד' ידע שלא כל בני הקהלה מבינים את שפת הקודש, לכן תרגם את המשנה לאידיש.

די היה בדברי המשנה כדי לגרם לפרצי בכי בקרב הקהל. כשסיים ה'מגיד' לצטט את המשנה, החל להסביר את הדברים בשפתו. קולו היה יבש ומרגז, וה'מגיד' החל לנזף בצבור על שאינם יראי שמים כראוי. "הקדוש-ברוך-הוא יעניש אתכם", אמר להם, "תחלה ברעב – יבול השדה והירקות יבלו, ואחר-כך יפגע במשפחות שלכם!".

עכשו, כלם נסחפו בבכי מר. אנשים ונשים, זקנים וצעירים, ישבו ומעיניהם זלגו דמעות. ה'מגיד' הבחין בהשפעת דבריו על

הקלה, והחרף את תכן נאומו. הוא העלה את טון דבורו, וקרא בקול גדול שה' יעניש את כלם בהרג ילדיהם ואחר-כך יקח את חיי המבגרים. יהיו אלמנות ויתומים – הוסיף ואמר – כמו שהיו בפרעות שעשו הגויים ביהודים בשנים ת"ח ות"ט, שבמהלכן נרצחו יהודים רבים – ה' יקם דמם.

הדברים הקשים זעזעו את כל השומעים ושברו את רוחם. זעקות שבר מלאו את חלל בית הכנסת. רבים מהגברים והנשים התעלפו. אירת נכאים השתלטה על הכל. אנחות מרות נשמעו ללא הרף, והאנשים לא ידעו את נפשם מרב אימה וחרדה. קולות הנהי והבכי גברו מרגע לרגע. החגיגה הגדולה השבתה בבת-אחת, ומצב הרוח המרום התהפך, משמחה – לאבל מר.

המהפך

לפתע הופיעה בפתח בית הכנסת דמותו של הבעל-שם-טוב הקדוש. הצדיק ראה את התושבים האמללים, שלפני רגע היו שמחים ומאשרים וכעת בוכים ומיללים על מר גורלם, ובמהרה התודע למה שארע, וכיצד דבריו הקשים של ה'מגיד' כלפי היהודים התמימים האלו גרמו לעגמת הנפש הגדולה ששוררת כאן. הבעל-שם-טוב טפס על השלחן ונעמד עליו במלוא קומתו. דממה השתררה. האנשים החניקו את קולות הבכי, ועקבו בענין אחרי ההתרחשות הפתאומית.

”רבי!“, פנה הבעל-שם-טוב בקול גדול לעבר ה'מגיד', שהיה מפתע מהאיש הלא-מכר שהתייצב למולו. ”במדרש כתוב, שה' יתברך בקש ממשוה רבנו שיאמר לו דברי תוכחה, כביכול. לפי זה, יש לי שאלה לכבודכם. מדוע אתה מוכיח את תושבי העירה על שהם אינם עובדים את הקדוש-ברוך-הוא בנאמנות מספקת? ! עליך להוכיח את הקדוש-ברוך-הוא, כביכול, על שאיננו מרחם על בניו ועל עמו! הרי לאחר שסוף סוף רחם עליהם והוריד גשמי ברכה – הם בודאי יעבדו אותו בנאמנות! אם כן, עליו לרחם עליהם תמיד!“.

דבריו של הבעל-שם-טוב חוללו מהפך באוירה ששררה במקום. ”נכון! נכון!“ קראו הנוכחים בשמחה. דברי הצדיק התקבלו על לבם. הם נגבו את לחייהם מן הדמעות וחיוכים עלו על הפנים העצובות. כמוכן, שדרשתו של ה'מגיד' הסתיימה לה, והכל פנו לברך ברכת המזון ולקרא את פירי השיר המעלות לפני תפלת ערבית בשמחה גדולה.

כך הצליח הבעל-שם-טוב להציל את הקהלה כלה מעצב ודכדוך, ולהחדיר בה את רוחה של תנועת החסידות שהוא עתיד להקים – רוח של שמחה, ושל התלהבות ומרץ בעבודת ה'.

בְּחִירַתוֹ שֶׁל הַפֶּחַח

בְּמוֹשֵׁב קָטָן, אִי שָׁם בְּמִזְרַח אֵירוּפָּה, הִתְגוֹרַר יֶלֶד יְהוּדִי. יְתוֹם
'עֶגְל' – לֹא אָב וּלְאָא אִים.

כְּשֶׁהָיָה בֶּן שְׁלוֹשׁ שָׁנִים נִפְטַר אָבִיו, וְכַעֲבַר שָׁנָתִים גַּם אִמּוֹ
נִלְקְחָה לְבֵית עוֹלָמָה. דוֹדוֹ אָמַץ אוֹתוֹ וְגִדְלוֹ בְּבֵיתוֹ. הוּא הִזְמִין
עֲבוּרוֹ 'מְלַמֵּד' פְּרָטִי כְּדִי שִׁילְמְדוֹ תוֹרָה.

אָבֵל הַיֶּלֶד לֹא הִתְבָּרַךְ בְּכִשְׁרוֹנוֹת לְמוֹד מִזְהִירִים, וּלְמַעַן הָאָמֶת
הוּא מִמָּשׁ הִתְקַשְׁה לְהִבִּין כָּל דְּבָר. הַמְלַמֵּד הִתְאַמֵּץ לְהַסְבִּיר לוֹ
אֶת צוּרַת הָאוֹתִיּוֹת וּלְלַמְדוֹ קְרִיאָה, אֶךְ הוּא לֹא הִצְלִיחַ לְקַלֵּט
מְאוּמָה. הַמְלַמֵּד צָוָה עַל חֲבֵרָיו שֶׁל הַיֶּלֶד לֹא לְלַעֵג לוֹ וְלֹא
לְצַעַר אוֹתוֹ עַל כְּשָׁלוֹנוֹתָיו, וְאָכֵן, הַיֶּלְדִים רַחֲמוּ עַל חֲבֵרָם וְצִיְתוֹ
לְדַבְּרֵי הַמְלַמֵּד.

כֵּן, אֶף שֶׁהַיֶּלֶד נִחַן בְּחֶשֶׁק רַב לְלַמֵּד תוֹרָה, מֵאֲמָצְיוֹ נִחְלוּ
כְּשָׁלוֹן פַּעַם אַחַר פַּעַם. כְּאֲשֶׁר חֲבֵרָיו הִתְחִילוּ כִּכְר לְלַמֵּד גְּמָרָא,
הוּא עֲדִיין, בְּקִשֵׁי רַב, לְמַד אֶת אוֹתִיּוֹת הָאֶלֶף-בֵּית וְהִנְקוּד. בְּעֵמֶל
רַב הִצְלִיחוּ לְלַמְדוֹ לְבָרֵךְ עַל מַה שֶׁהוּא אוֹכֵל וְשׁוֹתָה, אֶךְ לֹא
מֵעֶבֶר לְכַךְ.

בְּחֵלוֹף זְמַן נוֹסֵף, דוֹדוֹ הִחְלִיט שֶׁאֵין טַעַם לְהַמְשִׁיךְ לְמוֹדָיו שֶׁל
הַיֶּלֶד אֲצֵל הַמְלַמֵּד, וּבְמִקוֹם זֶה הֵעֲבִירוֹ לִיתְלַמוֹד תוֹרָה שֶׁל